



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Forum Competens Quæstionibus ex Universo Jure
selectis, atque ad praxin utilissimis illustratum, Seu
Tractatus Canonico-Civilis**

Friderich, Melchior

Ingolstadium, 1709

§. IV. Quis sit effectus Præventionis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61662](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61662)

fuerit. Tametsi enim Judex hos actus exerceat vi suæ jurisdictionis, nondum tamen per eos causæ tractationi initium dedisse censendus est, utpote quæ propriè incipit à Citatione. *arg. §. fin. Inst. de Pœna temerè litigant. & L. Libertus 15. de in jus voc. Bald. in L. un. C. de Confess. n. 32. Angel. in L. 1. ff. de in jus vocan. & in L. 1. C. de Judic. n. 2. Roman. consil. 412. n. 4. Jason L. 1. consil. 31. n. 4. Matth. de Afflict. decis. 219. n. 1. §. 3. & fuse Felin. in C. Illud de Præscript. n. 11. Bossius in Praxi crim. tit. de Foro comp. n. 103. Natta l. 1. consil. 82. n. 5. Hinc quando Guilielmus in C. Raymutius de testam. V. Et Uxorem decis. 5. n. 17. & Jul. Clarus L. 5. Sentent. §. fin. q. 38. n. 28. asserunt, ab illo Judice præventam censerì jurisdictionem, qui prius coepit super delicto inquirere, intelligendi sunt de inquisitione non qualicumque, sed eâ, quæ fit per citationem delinquentis.*

§. IV.

Quis sit Effectus Præventionis.

SUMMARIUM.

784. Præventionem consolidatur jurisdictionis Judicis prævenientis, & jus partium.
785. Et quidem non solum quoad illum ex pluribus in eadem causa reis, quem citavit; sed etiam quoad reliquos.
786. Si tamen reus ab uno Judice citatus contumaciter non comparuit, conveniri coram altero potest.
787. Procedere quoque secundus Judex potest comparente accusatore, si is, qui prior citavit reum, solum procedit per viam inquisitionis.
788. Aut si præventio unius Judicis fraudulentè procurata fuit.
789. Non potest procedere præveniens Judex, si reus etiam post præventionem impetravit à Principe privilegium Motus proprii, vi cuius conveniri nequeat, nisi coram certo Judice.

790. *Potest prævenire Judex unus alterum, tametsi alteruter legitime sit impeditus à citando reo.*
791. *Non est locus præventioni, quoad Judicem inferiorem respectu superioris, à quo ille jurisdictionem habet. Uti nec tunc, quando duo jurisdictionem habent non in solidum, sed conjunctim.*
792. *Præventio effectum habet solum quoad causam specialem, ad quam dicendam reus fuit citatus: non verò quoad alias distinctas.*
793. *Hinc si in Foro Ecclesiastico petita fuit absolutio à juramento ad effectum agendi, nihilominus in Foro seculari peti potest executio contractus jurati. Et ex L. Diffamari jussus ab uno Judice, agere aut accusare intra præfixum terminum, agere vel accusare potest coram alio competente.*
794. *Non tamen alter Judex terminum agendi alium præfigere diffamanti potest. Nec causam diffamationis assumere, si prior jam suscepit cognitionem de innocentia diffamati.*
795. *Præventio illegitima & invalida effectum non habet. Declaratur, quid ad ejus valorem requiratur.*

784. Postquam explicatum modò fuit, quomodo in Causis Mixti Fori, ac universim quando Jurisdictiones concurrunt, inducatur Præventio: dicendum superest, quem illa effectum & quando habeat. Itaque effectus Præventionis est, quòd per ipsam consolidatur tam jurisdictio Judicis prævenientis, quàm jus partium. Illius quidem jurisdictio consolidatur: quia alter Judex, qui etiam in solidum jurisdictionem habet, causam acceptare eique se immiscere, nisi priore Judice & partibus consentientibus, amplius non potest; sed ubi judicium coeptum est, ibi finiri debet. *L. Ubi acceptum ff. de Judic. C. Cum plures de Offic. & potest. Jud. De leg. & ibi Ancharan. n. 2. Franc. n. 2. ac alij.* Hinc si Judex in causa, in qua ab altero præventus fuit, procedere velit, excipi contra eum potest; non quidem per modum incompetentiæ, sed præventionis. *L. si quis postea ff. de Judic.* Si neglectà exceptione procedat, appellari potest, vel recurri ad Judicem, qui præ-

prævenit, ut inhibeat Judicem præventum. Si tamen pars non excipiat, valet processus. Farin. in *Praxi Crim. lib. 1. tit. 1. q. 7. n. 54.* Gaill. *lib. 1. obser. 29. in fin.* cum communi DD. quia exceptio Præventionis est declinatoria Fori, ac idcirco si ante litis contestationem non fuit opposita, jurisdictio prorogatur. *L. fin. C. de Exception.* Baldus in *Auth. Sed novo jure C. de Servis fugit.* & in *L. Peremptorias C. Sentent. rescindi non poss. in fin.* Felin. in *C. Cum M. Ferrar. de Constitut. n. 25.* Decian. *lib. 1. consil. 18. n. 319.* Bossius in *Praxi tit. de Foro compet. n. 81.* Mascard. *vol. 3. de Probat. conclus. 1233. n. 13.* Jus quoque partium per Præventionem consolidatur. Hinc actor pro arbitrio variare nequit inter duos Judices: quia, ut modò dictum est, finiri ibi debet iudicium, ubi cceptum est. Sicut curare non potest, ut reus citetur ab utroque Judice. Quod si fecerit, condemnandus est in expensas: causam tamen non perdit. *C. fin. de Rescript. in fine.*

785. Alter Præventionis effectus est, quòd Judex citatum unum ex pluribus reis in eadem causa, prævenisse censetur etiam reliquos, uti contra Farinac. aliòsque docent Bald. & Angel. in *cit. L. Si quis postea de Judic.* Alexand. in *addition. ad Bartol. in L. Denunciasse §. fin. ff. Ad L. Jul. de Adulter.* Marian. Socin. in *C. penult. de Foro comp. n. 37.* Decian. *lib. 4. Tract. Crim. c. 22. n. 4.* ac passim Interpp. in *C. Pastoralis §. fin. de Rescript.* Ratio est: quia continentia causarum dividi non debet, ut dictum est supra à n. 561.

786. Regula modò tradita, videlicet per præventionem ita uni Judici acquiri jurisdictionem, ut alter, tametsi aliàs competens, se immiscere amplius non possit, in nonnullis casibus, uti pleræque alia, fallit, & limitanda est. Itaque I. si reus citatus ab uno Judice contumaciter non comparuit, conveniri coram altero poterit, nec ipsi proderit exceptio præventionis; cum enim priorem citationem, quantum in se fuit, impugnaverit, ei non parendo, locum habet *reg. 38. Jur. in 6. Ex eo non debet quis*

fructum consequi, quod nisi extitit impugnare. Cùmque apud Judicem, qui eum citavit, non debeat audiri, nisi refusis prius expensis *L. Sancimus C. de Judic.* à fortiori non poterit prætere remissionem ad Judicem, qui prior ipsum citavit. Bartol. in *L. Quamvis ff. de Sepulch. viol. n. 2.* Paul. Castr. in *L. si quis posseaquam ff. de Judic. n. 7.* aliique plurimi, quos allegat Gabriellus *Commun. Opin. lib. 2. tit. de Judic. conclus. 1. n. 19.* Ut tamen hæc assertio procedat, necesse est ab actore ejus contumaciam accusari. *L. Properandum §. 1. C. de Judic.* Socin. *L. 1. consil. 41. n. 3.* Barbofa *l. c. n. 185.* Dubium autem est, an reus possit contumaciam purgare, & solutis vel oblatis Actori expensis de præventionem excipere & litis pendentiam allegare. Posse affirmant Bartol. Panorm. Angel. ac alij apud Gabriel. *l. c. n. 23.* Negant idem Bartol. Imol. Lancellot. ac alij. Distinguit cum alijs Paul. Castr. in *L. Hoc amplius 9. ff. de Damno infect. §. Celsus 5.* asserens, secundam opinionem procedere, si jus Actoris ex contumacia Rei factum est deterius; primam verò, si jus illud deterius factum non est. Placet mihi indistinctè secunda opinio: tam enim per refusionem sumptuum Actori satisfaciatur Reus, non tamen per hoc satisfaciatur etiam Judici, cujus auctoritatem contempnit. Itaque si ejus remissionem non petat Judex, qui citando prævenit, poterit alter procedere si verò primus Judex petat remissionem, eam secundus facere tenetur, sive reus ob contumaciam ipsi etiam actori satisfecerit sive non: quia per præventionem primo Judici acquisitum jus fuit, cui obesse nec debet nec potest delictum rei contumaciter absentis.

787. II. Si unus Judex per Inquisitionem procedendo reum citavit vel realiter vel verbaliter, & postea coram altero Judice Accusator compareat petens citari reum, poterit secundus Judex procedere non obstante præventionem alterius. Ita Innocent. in *C. Super literis de Rescript.* Bartol. in *L. 3. ff. ad L. Jul. de Adulter.* Bald. in *L. Ea quidem C. de Accusat.* Angel. in *L. si vacantia C. de Bon. vacant.* Dyn. in *C. Factum legitime de R. J. in 6. n. 9.*

Bero-

Beroius *rubr. de Judic. n. 37.* Boss. *in Praxi tit. de Inquisit. n. 17.* Decian. *L. 4. tract. crimin. c. 20. n. 22.* ac alij. Quia, ubi adest remedium ordinarium, cessat extraordinarium & subsidiarium: accusatio autem est remedium ordinarium, extraordinarium inquisitio, tametsi generaliter sit permessa per Statutum, ut notant Boss. *l. c.* & Petr. Barbosa *ad L. si quis posteaquam ff. de Judic. n. 84.* Neque læso deneganda est licentia accusandi delinquentem, quo modo velit. Ex quo inferunt Gomez *tom. 3. c. 1. n. 49. v. 2.* & Barbosa *l. c. n. 86.* quòd superveniente accusatore cesset officium Fiscalis ad denuntianda & accusanda crimina constituti.

788. III. Si fraus delinquentis vel verè vel præsumptivè probatur, quòd videlicet ad evitandam majorem poenam procuraverit se ab uno Judice citari vel verbaliter vel realiter, aut per inquisitionem contra se procedi, præventio nihil proderit, sed eà non obstante, & tanquam facta non fuisset, poterit alius Judex competens contra reum procedere vel inquisitionis vel accusationis viâ. *arg. L. Tria. onera ff. de Excus. Tutor. & L. si servus plurium §. si quis ante ff. de Legat. 1.* & tradunt ibi Bald. ac fuse Jason *à n. 5.* Felin. *in C. Cum M. de Constitut. n. 25. ac ibid. Ripa n. 199.* Guido Papæ *consil. 153. n. 2.* Boss. *in Praxi tit. de Foro comp. n. 80.* Decian. *l. c. n. 24.* ac aliorum communis.

789. IV. Si reus etiam post præventionem impetravit privilegium à Principe cum addito *motu proprio*, ut non possit accusari vel molestari, nisi coram hoc illòve certo Judice, proderit ipsi hujusmodi privilegium etiam contra Judicem, à quo fuit præventus. Paul. de Castr. *in L. si quis quendam in judicio 11. ff. Si quis cautionibus*, Jason *in L. Cum quædam puella ff. de Jurisdic. n. 9.* Qui tamen *in cit. L. 11. ff. si quis caution. n. 3.* advertit, tale privilegium, si non sit *motus proprius*, non patrocinatorum contra Judicem prævenientem. Quod intelligendum est de privilegio post præventionem impetrato: nam si antè concessum fuit, etiam absque clausula *motu proprio* eximit jurisdictione Judicis

dicis in privilegio non expressi, exceptis casibus, de quibus dixi supra n. 137. & n. 169 Non ignoro, doceri à Panorm. Host. Fe. lin. ac alijs, quos allegat Gabriellus lib. 2. *Commun. Opin. tit. de Judicijs conclus. 4. n. 20.* concessionem lite pendente factam sine litis mentione non valere, tametsi facta sit motu proprio. Standum tamen videtur priore sententià, quam præter citatos DD. tenent Bartol. Bald. Angel. Alexand. ac alij communiter. Ratio est: quia privilegium, ut ponitur, est absolutè concessum, ac idcirco etiam adversus Judicem, à quo reus jam est præventus. Unde si quid rescripto quoad hunc Judicem obstaret, esset hoc, quòd in eo facta non est mentio litis pendentis. At hoc non obstat, cum motus proprius purget vitium subreptionis. *C. si motus 23. de Præbend. in 6.*

790. V. Si duo habent æqualem jurisdictionem cum jure præventionis, ac unus eorum legitimè sit impeditus, non potest alter durante illius impedimento prævenire, uti volunt Bartol. in *L. si maritus 15. ff. ad L. Jul. de Adulter.* Alexand. *ibi in addit.* Marian. Socin. in *C. Postulasti de Foro compet. Roman. singulari 143. v. Dico tibi,* Decian. *l. c. n. 18.* Idque maximè tunc procedere ait Alex. *l. c.* quando Judicis impediti interesset, v. g. quia sportulas aut partem mulctæ habiturus est. Rationem dant: quia uni legitimè impedito jus suum adimi non debet: fortassis enim, si non fuisset impeditus legitimè, ipse prævenisset. De cujus tamen doctrinæ veritate meritò dubites, eamque negat Angel. in *cit. L. 15.* neque satis benè deducitur ex *cit. L. 15.* ut ostendit Romanus *l. c.* sed neque, uti vult Alexand. *l. c.* probatur ex *C. si duo 6. de Procurat. in 6.* Et ratio est: quia leges præventionem absolutè concedunt, nec distinguunt inter casum, quo unus Judicum legitimè impeditus est; interque eum, quo non est impeditus. Nec quisquam, ut opinor, negaverit, præventioni locum esse, quando unus Judicum ignoravit rei delictum, & idcirco eum non citando ab altero Judice præventus fuit; quamvis idem sit esse ignorantem ac esse impeditum. Quòd si sequenda foret

foret illa doctrina Bartoli, locum saltem non haberet, sed procedere deberet præventio, quando periculum esset, v. g. si ex dilatione judicij elaberetur reus, & delictum maneret impunitum, uti fatentur Socin. & Decian. *ll. cc. arg. L. 1. §. Hujus rei ff. de Offic. ejus, cui mand. est jurisd.*

791. VI. Non est locus præventioni quoad Judicem inferiore respectu superioris, à quo habet jurisdictionem: neque enim invito superiore procedere potest inferior, eumque impedire, quò minus causam ad se avocet: quia, ut ait JC. *L. 58. ff. de Judic. judicium solvitur vetante eo* (& avocante ad se litem coram inferiore pendentem) *vel etiam eo, qui majus imperium in eadem jurisdictione habet.* Ubi tamen excipienda est Camera Imperialis: nam causas ad eam devolutas avocari per Imperatorem non posse, dixi supra *n. 752.* Similiter si duo habent jurisdictionem non in solidum, sed conjunctim, non potest unus prævenire alterum, ut constat ex *C. Prudentia de Offic. Deleg.* & dictum est supra *n. 525. & 782.* Illud verò notorium est, nec limitationem continet prædictæ regulæ, uti existimat Decian. *l. c. n. 17.* non esse locum præventioni, quando unus Judex jurisdictionem habet solum in defectum alterius, videlicet propter ejus negligentiam aut impedimentum: cum enim jurisdictionem non habeat nisi in eventum negligentia aut impedimenti, constat, quòd prævenire non possit, sed exspectare illum eventum debeat. *cit. C. Prudentia.*

792. VII. Præventio non datur, nisi quoad causam specialem, ad quam dicendam citatur reus: non verò quoad alias distinctas & separatas. Bartol. *in L. Si pluribus ff. de Legat. 1. n. 1.* Matth. de Afflict. *decis. 294. n. 5.* ac passim alij. Ratio obvia est: quia cum præventio proveniat à citatione, & citatio restringatur ad causam in ipsa expressam *L. Aut qui aliter prin. ff. Quod vi aut clam.* non potest dici facta præventio, nisi in ea causa speciali, in qua facta est citatio. Ob eandem rationem censetur præventio solum facta esse tunc, quando citatio facta est ad respondendum in cau-

sa; secus, si citatio facta est ad alium effectum. Hinc si reus citatus fuit non ad puniendum ipsius delictum, sed tantum ad informationem aliquam capiendam, Judicis alterius Jurisdictio in ordine ad puniendum præventa non est.

793. Ex hoc deducunt Matth. de Afflict. *decis. 30. n. 1.* ac alij, quod si in Foro Ecclesiastico petita fuerit absolutio à juramento ad effectum agendi juxta *C. 1. de Jurejur.* possit nihilominus in foro seculari peti executio instrumenti jurati: quia cum hæ causæ diversæ sint, si una est præventa, non eo ipso præventa est & altera. Similiter inde concludit Marian. Socin. *in C. penult. de Foro comp. n. 26.* suffragantibus Lancell. *in L. si quis postquam ff. de Judic. in fin.* Decian. *L. 4. Tract. crimin. c. 20. n. 31.* Covarruv. *L. 1. variar. c. 18. n. 6. ad fin.* ac alijs, si quis usus fuerit remedio *L. Diffamari C. de Ingen. & manumiss.* ut scilicet diffamans intra præfixum terminum agat aut accuset, aliàs non amplius audiendus, hunc non teneri agere vel accusare coram Judice v. g. loci delicti aut contractus, coram quo diffamatus eo remedio usus est, sed posse alium ejusdem diffamati & rei Judicem, nimirum domicilij, adire; dummodo agat intra terminum sibi præfixum. Rationem dant: quia judicium, quo agitur de termino ac tempore agendi, diversum est ab eo, quo agitur ex contractu, vel de delicto, cum tendant ad diversos effectus; præventus igitur quoad unum coram aliquo Judice, non eo ipso præventus est etiam quoad alterum. Idemque videtur esse dicendum cum Barbosa *l. c. n. 99.* de casu, quo diffamatus utitur remedio *L. si contendat 28. ff. de Fidejussor.* non enim cogendus est diffamans docere de suo jure coram illo Judice, coram quo diffamatus illud remedium intentavit, sed poterit id facere coram alio competente Rei Judice; cum enim electio inter plures Judices sit penes actorem juxta *C. Cum sit generale de Foro comp. L. fin. C. de Jurisd. omn. de Judic. & L. Non utique ff. de eo, quod cert. loc.* non est in potestate Rei vel primi Judicis cum hoc jure privare. Dissentiunt Felin. *in cit. C. Cum generale n. 6.* Alberic. & Ja-

son incit. *L. Non utique n. 5.* quia, ut ajunt, Judex præparatorij debet esse Judex etiam præparati *L. Ordinarij C. de R. V.* Sed respondetur, id solum procedere tunc, quando præparatorium Judicium est connexum cum præparato, & ad eundem effectum tendit; secus, si ad diversum, uti fit in allatis casibus.

794. Duo tamen danda sunt posteriori opinioni. Primum est, quod si diffamatus curavit ab uno Judice præfigi terminum diffamanti cum comminatione perpetui silentij, alter Judex id facere amplius non possit, cum quoad hoc à primo jam sit præventus. Secundò si diffamatus imploravit officium Judicis, petiitque declarari, se non esse culpabilem, & diffamanti perpetuum silentium imponi, suscepto semel hoc judicio ab uno Judice alter jam erit absolutè & quoad totam causam præventus, ac proinde diffamans non poterit actionem vel accusationem instituere coram alio: quia in tali casu primus Judex ipsam principalem causam jam suscepit, & sic secundum prævenit. Neque obest, quod modò dicebam, in arbitrio Actoris esse unum ex pluribus competentibus Rei Judicibus eligere: hoc enim non procedit, quando diffamatus ago & quâdam necessitate ad ostendendam meam innocentiam compulsus, quia forsan ex mora Actoris damnum passurus essem: debetque tunc adversarius sibi imputare, quod citius non egit aut accusavit. Socin. *l. c. n. 26. & consil. 41. n. 5.* ac *consil. 38. n. 10.* Felin. *l. c. v. 22.* Jason. *l. c. n. 5.* Decian. *l. c. n. 13.*

795. VIII. Præventionem non operatur citatio illegitima & invalida. *C. penult. de Foro compet. V. Legitimè citatus & notant ibi Anton. n. 12. Panorm. n. 6. Socin. n. 20.* traduntque Bald. Alex. Jason, ac alij, quos allegant Mascard. *vol. 3. de Probat. conclus. 1233. n. 16.* & Barbofa *l. c. n. 60.* Patet ratio: quia illegitima citatio propriè non est citatio. *L. si pater C. de Statu defunct.* ac idcirco effectum producere non potest. Bald. *in Auth. Offeratur C. de litis contest. n. 8. & in L. un. C. de Delict. defunct. n. 1.* ac fusè Romanus *consil. 412. à n. 5.* Ut autem legitima &

valida sit citatio, primò fieri debet ad petitionem partis. *cit. C. pe. nult. de Foro compet. & ibi Panorm. n. 2.* nisi procedatur per viam Inquisitionis, quia ibi accusator non est, qui petat citationem, satisque ipsa fama delicti & ratio boni publici, delicta non permittentis esse impunita, eam postulat. Secundò facienda est decreto Judicis. *L. Neminen C. de Exhibend. reis.* Vnde non sufficit citatio anomola, de qua suprà *n. 540. in fine.* Et quidem tertio fieri debet mandato non cujuscunque Judicis, sed competentis. *L. 3. ff. de Judic. L. Vir bonus ff. Judicatum solvi.* Quia actus Judicis incompetentis ob defectum Jurisdictionis sunt invalidi. Nisi quòd in dubio de Jurisdictione Judex etiam incompetentis validè citat, ut suprà dictum est à *n. 14.* Quartò demùm requiritur, ut in citatione exprimaturs causa citandi reum. *Clem. 2. Ut lite pendent. & ibi DD. Guido Papæ decis. 153. in fin. Barbosa l. c. n. 65.*

S. V.

*Utrum Preventio effectum habeat mutato post
eam Rei foro.*

SUMMARIUM.

796. Qui forum mutat, postquam in jus vocatus fuit, tenetur causam prosequi, ubi cœpta est.
797. Nisi simul mutet Statum & conditionem personæ.
798. Unde laicus, si post patratum crimen fiat Clericus, liber manet à Jurisdictione Judicis laici.
799. Si tamen agitur civiliter, & citatus ante Clericatum à Judice laico fuit, causam prosequi coram eodem tenetur.
800. Si agitur de crimine criminaliter, & Clericatum in fraudem non assumpsit, judicari nequit à laico Judice, tametsi preventus ante Clericatum.
801. Studiosi non obstante preventionem remittendi sunt Academicæ.